

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Iacobi Lobbetii Leodiensis E Societate Iesv. Specvlvm Ecclesiasticorvm, Ac Religiosorvm.

Lobbet de Lanthin, Jacques

Leodii, 1640

§. 6. Cur ineffabile Dei nomen gestaret in fronte Pontifex? quæ religio,
quæ vis in eo nomine?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47105](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47105)

132 SPECVLVM ECCLESIASTICOR VM,
men deriuari à radice *haia* : quod significat, *est* : quo
vno portéditur ipsa Dei essentia, ipsa essentiae abyssus,
& pelagus inexhaustum : quod erui non potest, & in lucem dari aptius quàm hac vna vocula, *est*.

L. 1. de
caelo.

Sic Aristoteles vel ipsa duce natura, cum Dei definitionem efferret. Pronuntiauit, esse *ens*, & *existens* : quia Deus à se est, & ab illo cætera : pelagus est, principium, & fons omnis essentiae : creata omnia veluti riuuli ab illo deducti. Ita Trismegistus de Dei nomine dum quærit, ait. *Deus vnus nomine non eget, est enim ens sine nomine*. Et hæc per transennam de varijs supremæ illius ac diuinæ maiestatis nominibus dicta velim, ad institutum meum, à quo paululum digressus sum, reuertor.

§. 6.

Cur ineffabile Dei nomen in fronte gestaret

Pontifex? quæ religio, quæ vis in eo nomine.

Exod. 28.
v. 36.

ITa ferebant verba diuinæ legis. *Facies & laminam de auro purissimo : in qua sculpes opere calatoris, sanctum Domino.*

Exhibebat in area nobili, auri luce, ac pretio inscriptam hanc epigraphen, *sanctum Domino*. Vel vt hebræa habent, *codes Laiheua* : sculpes *sanctitas Ie-heua* quasi diceret. Insculpes laminæ hoc emblemata : *Sanctitas Domino*, quam enim potius inscriberet altissimi

tissimi Sacerdos, vel Deo, vel sibi? Est sanctitas ita Deo propria, ita illius essentiae insita, ut abesse nullo modo possit. Est Sacerdos, cœli, ac superum mythes, supremi numinis in terris minister, ei litat, & sacrificia statis temporibus exhibet, quæ ut sancta sint, oportet. Est illi augustum, cæleste, diuinum nomen pro corona, pro diademate, pro sole frontis, pro galea capitis, quæ eum tegat, ac protegat. Est in eo nomine unde sibi apud populum gratia sit, & honos. Unde maiestas sacra, unde sua virtus animo, suum corpori præsidium, sua vis, & arma, unde bonorum omnium affluentia, & miraculorum indita potestas. Hæc enim omnia breui compendio legis, quicumque hanc epigraphen usurpas oculis.

Reuerentiam ex eo colliges, quod è Iudæis nemo vnus omnium, illud nomen effari, & eloqui auderet vnquam: quo factum, ut si cuiquam sacras paginas euoluenti occurreret illud: non exprimebat lingua, sed alta premebat mente, & in eius locum substituebat aliam Dei sui appellationem, qualis fuisset, *adonai*, aut *elohim*. Tanta fuit apud illos diuini illius nominis reuerentia, tanta religio; quam ne scrupuli alicuius, nedum superstitionis damnare audeas, audi & illud, quod non sine stupore, ac rubore excipere potest ætas nostra; quæ augustum, sacratissimum, & summè venerabile Dei sui no-

134 SPECVLVM ECCLESIASTICORVM,
men ita prodigo, & impio ore sæpius effundit, audi
inquam, & si potes in omnium aures, animosque
sparge illam sanctissimi nominis reuerentiam.

Septuaginta Interpretes, quorum in exponendis
scripturis mens Deo plena, & calamus Spiritus San-
cti cæu scribæ velociter scribentis, ij inquam Inter-
pretes, dum ex hebræo græcæ dictioni scripturam
reddunt, vbi incurrit nomen illud tetragramma-
ton, eo (quod summæ modestiæ fuit, ac veneratio-
nis) omisso, supponunt *κύριος*, aut ei affine nomen,
à quo non ita sibi timeat animus, calamusque vere-
cundus, & pius.

Imo quod amare magis, ac imitari studeas, ipsi
Apostoli primipili, primaque lumina nascentis Ec-
clesiæ eadem religione ducti, etiam suppressere eam
Creatoris sui appellationem, & pro ea, in posteros
emisere aut Dominum, aut aliud illi cognatum
nomen, quod auribus tutius, ac facilius accederet.

Ex hoc auito more, inditaque religione, primum
manauit illud, vt è Iudæis nemo omnium nosset,
qui pronunciarī deberet; ex quo Lucanus sui scom-
matis occasionem sumpsit, vbi de Deo Iudæorum
agens, dixit. *Incerti Iudæa Dei.*

Philo l. 3.
de Vita
Moyfis.

Alterum deinde ex eodem fonte fluxit, vt vni
summo Sacerdoti liceret illud efferre; & hoc qui-
dem in sacris tantum, aut solenni benedictione, aut
cum subiret sancta sanctorum.

Aliud

Aliud quod addi potest ad boni senis, & magni Simeonis laudes, est quod ille omnium vltimus hoc nomen pronunciarit; cum & Christum seruatorem in vlnas accepit, & ora resoluit in cygneas illas voces. *Nunc dimittis seruum tuum Domine.* Ab illo tacere cæteri, dices imposita linguæ vincula, ne se explicarent in Dei nomen, quæ Dei filium non confitebantur.

Postremum quod illius religionem auget, & apud posteros commendat: est quod illi ipsi Iudei, si quando solemniter iuramento extorqueri debeat veritas, & obtestandum Dei nomen, nunquam ipsum vsurpent, sed eius duntaxat litteras hac fere formula. *Iuro per Iod he, & au, & Iod,* quæ sunt litteræ quibus componitur ineffabile, & tetragrammaton nomen: tanta eos inuasit reuerentia, tam amabilis stupor diuinorum, quem vtinam induerent ætates omnes longe consequentes.

Venio ad præsidia nominis illius, ad virtutum decora, ad gloriam miraculorum illi quodammodo adnatam.

Vbi infœlix Cain fraterno sanguine suas infecit manus, vbi tam nouum, & insolens scelus erubuit terra, seseque in pœnam parauit: *posuit Dominus Gen. 4. v. Cain signum, vt non interficeret eum omnis qui inuenisset eum.* Hic in scholas, & pulpita euadit vna questio; quod illud signum? nonnullis placet fuisse vnâ

136 SPECVLVM ECCLESIASTICORVM,
vnam è litteris diuini nominis *Iehoua*, scilicet lit-
teram *He*, quæ littera tutelæ fuit, ne quis eum at-
tingeret, vbi incisum fronti cœleste nomen, velu-
ti tesseram, agnouisset; quæ sententia si vera est,
etiam in seros annos fratricidæ præsidio fuit vel
vna sacrosancti nominis litterula. Tantum in ea est
momenti, ac ponderis etiam apud eos, quos omni-
bus supplicijs, ipsiisque inferis profligata vita iam
addixerat.

Quod si improbis inde quæritur à pœna liber-
tas: probis certè ingentia quædam virtutū enascun-
tur ornamenta. Iuuat vnius, alteriusve meminisse.

Lex naturæ vnum in paucis habuit patientem,
imo patientiæ miraculum: Is fuit Iobus, in quo lu-
sit diuinus amor: erat enim vir rectus, & secundum
cor Dei. Quod ita illi patuit, vt insigni caritatis pro-
digio & nomen illi mutarit in melius, & vnam è
suo ineffabili nomine litteram detraxerit, quam illi
inderet, ea fuit littera *Iod*: cum enim antea dicere-
tur *ob*, id est Propheta, audiit postea *Iob* hoc est
Propheta Dei. De quo nonnulli, nescio, an verè, piè
ramen philosophantur, dum volunt ab illa diuini
nominis litterula accessisse singularem illam pa-
tientiam, aliaque præclara magnarum virtutum or-
namenta.

Cui affine est & illud, quod in Abrahamo ple-
rius commendant. Illi primo nomen Abram, id
est

est pater excelsus, deinde Abraham, hoc est pater multarum gentium: unde inquires ea propago, ea generis longæui series, quæ Deo etiam sponfore, & stellas æthere toto sparsas, & arenas ad littora fusas æquaret? si illis aurem fidemque concedas, suadebunt ab insita è diuino nomine littera *He* eam omnem fertilitatem emanasse; sed ista liberius fortassis iactantur, quam verius: sit penes illos fides, & dictorum autoritas, ijs ego pondus nec addere velim, nec etiam detrahere.

Transeo ad vim aliquam miraculorum eidem nomini *Iehoua* quodammodo congenitam. Virga Moysis prodigiosa fuit, & insignium miraculorum effectrix: nam & maria diuidere, & sistere fluentes aquas, & aduerso cælo nimbos, grandines & fulmina deuocare, & toti propè naturæ imperitare: sed unde ea vis indita, unde tantum in naturam, imò & supra naturam imperium? Toftatus refert in admirabile nomen *Iehoua*, quod ipsa inscriptum præferbat, erat enim quadrangula, & in singulis In c. 4. Exod. angulis vnâ huius nominis litteram ostentabat.

Ille ipse Moses à prodigijs vtroque in orbe notus, Ægyptium legitur occidisse, non manu, non ferro, sed vt ex Rabbinijs refert Clemens Alexandrinus solo nomine *Iehoua*, quod ipse intimo pectore altoque spiritu pronunciauit: adeo illi nomini peruium Ægyptij pectus, & in vitam, mortemque ius L. I. Stro- mat. fuit:.

S

fuit:.

133 SPECVLVM ECCLESIASTICORVM,
fuit: sed hoc inquires triste, ac funestum est; aliud
accipe quod lætius ac mollius appellet.

Saül in purpura, sceptroque, in amplissimi re-
gni delitijs agitabatur maligno spiritu, spiritu infani
mœroris, ac tristitiæ. Chelym docta manu pulsa-
bat Dauid, & à Saule recedebat malignus genius:
crederes suaues illos Dauidis modulos ferre non
posse, & verò etiam non potuit. Sed quid adeò tur-
bulentum illum spiritum pulsat, ac ferit? sunt qui
cantui tribuant, suauiusque numeris: multum e-
nim valet cantus ad componendos animi motus,
ac tempestates, ad demones abigendos. Ita S. An-
tonius psalmorum versiculis dicitur prædonem a-
nimorum ex corporibus, velut alieno hospitio eie-
cisse. Sunt alij qui Dauidis virtuti, meritisque ascri-
bant: sunt etiam qui nomini *Iehoua*, cuius linea-
menta in Dauidis chely expressa fuisse credunt; ita
Valderama, penes quem sit illius miraculi fides, vt
& huius, quod in Rabbinis legisse me aliquando
memini.

In eorum oculos, imo & inuidiam incurrerat ea
fama, visque miraculorum, quæ dum in viuis esset,
patrarat Christus, nec vt vellent, ea ignorare, aut
diffiteri poterant. Veritati, quæ luce meridiana cla-
rior elucebat, cedendum erat: at non omninò ce-
det inuidia, & liuor edax, dente carpet, tangetque
quod absumere, & exsorbere non poterit, iactabit
enim

enim commentum illud, Christum ijs portentis, ac prodigijs supra cæteros mortales claruisse, vel hoc vno tantum, quod nomen *Iehoua* alijs ineffabile, ipse vnus effari posset. Tantam ei vim inesse crediderunt etiam ad patranda miracula.

Et hæc dicta velim, non vt ijs ex me fidem astruam, auctoritatem conciliem: sed tantum vt ex his, intelligat prudens lector, quæ apud Antiquos fuerit diuini nominis opinio, quæ fama, quæ religio.

§. 7.

Tiara byssina sacri capitis ornamentum.

HÆc olim præscribente cælo, auribus, calamoque excepit Moyses, & in chartam effudit: *tiaram byssinam facies*, decus sacrati Deo verticis. Exod. 28. v. 39. De hac aliqua inter Authores controuersia. Sunt enim qui tiaram Pontificis contendunt fuisse pileum, sunt qui vittam tantummodo describant.

Ioannes Vilalpando credit fuisse fasciam, seu vittam, qua Sacerdotes, & reges coronari soliti. In c. 44. Ezechiel. Olim enim Imperatoribus, nõ aliud erat diadema, quam vitta byssina cingens, & stringens caput, & in dorsum effusa; vt videre est in Antiquis Cæsarum imaginibus. Et hoc fortè ascribi potuit iustæ parsimonix illius ætatis, quæ à luxu, fastuque vestium erat aliena, à qua degenerarunt sæcula consequentia, quæ suorum regum, Cæsarumque capita auro, gem-